

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ ТИМЧАСОВОЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

24 червня 2021 р.

Київ

№ 67-р/тк

Про результати розгляду
повідомлення про нову
державну допомогу

Тимчасова адміністративна колегія Антимонопольного комітету України, розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 23.06.2021 № 500-01/261-п та повідомлення про державну допомогу Управління праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради, яке надійшло на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 55588 (вх. № 1167-ПДД/1 від 01.04.2021), яке було подано на виконання статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та за формою, що передбачена додатком 1 до Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2016 № 2-рп та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631, зі змінами, затвердженими розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13.09.2018 № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за № 1337/32789,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) На Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 55588 (вх. № 1167-ПДД/1 від 01.04.2021) Управлінням праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) Антимонопольним комітетом України (далі – Комітет) листом від 09.04.2021 № 500-29/02-5504 залишено Повідомлення без руху та запитано додаткову інформацію. Управління праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради надало додаткову інформацію, яка надійшла на Портал державної допомоги за реєстраційними номерами у базі даних 59410 та 59371 (вх. № № 1283-ПДД/4 та 1285-ПДД/4 від 14.05.2021).
- (3) Управлінням праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради надано додаткову інформацію листом від 19.05.2021 № 12/2051 (вх. № 5-01/7330 від 31.05.2021).

(4) Повідомлення прийнято до розгляду 15.05.2021.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

(5) Управління праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради (84502, м. Бахмут, Донецька обл., вул. Перемоги, 53, ідентифікаційний код юридичної особи 25953178).

2.2. Отримувач підтримки

(6) Комунальне підприємство «Бахмутелектротранс» (далі – КП «Бахмутелектротранс») (84511, м. Бахмут, Донецька обл., вул. Героїв Праці, 18, ідентифікаційний код юридичної особи 33503442).

2.3. Мета (ціль) підтримки

(7) Метою підтримки є:

- розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру;
- відшкодування витрат, за здійснення перевезення пільгової категорії громадян, встановлених чинним законодавством в міському електротранспорті.

2.4. Очікуваний результат

(8) Надання компенсаційних виплат КП «Бахмутелектротранс» за пільговий проїзд окремих категорій громадян електротранспортом, мешканців Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади.

2.5. Підстава для надання підтримки

(9) Закон України «Про міський електричний транспорт».

(10) Комплексна програма по соціальному захисту окремих категорій громадян на 2019 – 2022 роки, затверджена рішенням Бахмутської міської ради від 28.11.2018 № 6/123-2363 (зі змінами).

(11) Порядок проведення розрахунків компенсаційних виплат за пільговий проїзд окремих категорій громадян, мешканців Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади в міському електро- та автомобільному транспорті загального користування, за рахунок коштів бюджету Бахмутської міської об'єднаної територіальної ради, затверджений рішенням Бахмутської міської ради від 20.12.2019 № 6/137-2793.

(12) Порядок проведення розрахунків компенсаційних виплат за пільговий проїзд окремих категорій громадян, мешканців Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади в міському електро- та автомобільному транспорті загального користування, за рахунок коштів бюджету Бахмутської міської об'єднаної територіальної ради, затверджений рішенням Бахмутської міської ради від 23.12.2020 № 7/3-67 (далі – Порядок).

(13) Методика розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, за пільговий проїзд в міському електротранспорті загального

користування, затверджена рішенням виконавчого комітету Бахмутської міської ради від 10.06.2020 № 149 (далі – Методика).

- (14) Рішення виконкому Бахмутської міської ради від 11.12.2019 № 320 «Про встановлення тарифів на послуги комунального підприємства «Бахмутелектротранс» з перевезення пасажирів та багажу у міському електротранспорті (тролейбусі) у м. Бахмут».
- (15) Рішення виконкому Бахмутської міської ради від 11.12.2019 № 319 «Про затвердження коефіцієнтів співвідношення кількості безоплатно перевезених і платних пасажирів у загальному обсязі пасажирських перевезень на міському і приміському електротранспорті (тролейбусі) та на міських і приміських автобусних маршрутах загального користування у місті Бахмут на 2020 рік».
- (16) Рішення виконкому Бахмутської міської ради від 10.02.2021 № 31 «Про затвердження коефіцієнтів співвідношення кількості безоплатно перевезених і платних пасажирів у загальному обсязі пасажирських перевезень на міському і приміському електротранспорті (тролейбусі) та на міських і приміських автобусних маршрутах загального користування на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік».
- (17) Договір про організацію надання транспортних послуг з перевезень міським електричним транспортом б/н від 24.09.2018 (зі змінами).
- (18) Договір про організацію надання транспортних послуг з перевезень міським електричним транспортом б/н від 20.01.2020.
- (19) Договір про організацію надання транспортних послуг з перевезень міським електричним транспортом б/н від 25.09.2020.
- (20) Договір на відшкодування витрат за пільгове перевезення громадян міським електротранспортом у місті Бахмут від 02.01.2019 № 1.
- (21) Додаткова угода № 1 від 17.06.2019 до договору № 1 від 02.01.2019 на відшкодування витрат за пільгове перевезення громадян міським електротранспортом у місті Бахмут.
- (22) Додаткова угода № 2 від 25.07.2019 до договору № 1 від 02.01.2019 на відшкодування витрат за пільгове перевезення громадян міським електротранспортом у місті Бахмут.
- (23) Додаткова угода № 3 від 25.07.2019 до договору № 1 від 02.01.2019 на відшкодування витрат за пільгове перевезення громадян міським електротранспортом у місті Бахмут.
- (24) Договір на відшкодування витрат за пільгове перевезення громадян міським електротранспортом у місті Бахмуті від 10.01.2020 № 4/2020.
- (25) Договір на відшкодування витрат за пільгове перевезення громадян міським електротранспортом у місті Бахмуті від 31.01.2020 № 7/2020/а.
- (26) Додаткова угода № 2 від 22.06.2020 до договору № 7/2020/а від 31.01.2020 на відшкодування витрат за пільгове перевезення громадян міським електротранспортом у місті Бахмут.
- (27) Договір на відшкодування витрат за пільгове перевезення окремих категорій громадян міським електротранспортом від 26.01.2021 № 13/2021

2.6. Форма підтримки

- (28) Субсидії та поточні трансферти (установам, організаціям) у вигляді компенсаційних виплат за пільговий проїзд електротранспортом окремих категорій громадян, пільги яким гарантовано державою.

2.7. Обсяг підтримки

- (29) Загальний обсяг підтримки – 113 061 000 грн,
з них:
2019 рік – 21 500 000 грн;
2020 рік – 25 430 000 грн;
2021 рік – 27 000 000 грн;
2022 рік – 39 131 000 грн.

2.8. Тривалість підтримки

- (30) З 01.01.2019 по 31.12.2022.

3. ПОЄДНАННЯ ФОРМ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

- (31) Рішенням Комітету від 18.05.2018 № 242-р визнано, що:
- субсидії на забезпечення основної діяльності комунального підприємства «Бахмутелектротранс»: відшкодування витрат за пільговий проїзд окремих категорій громадян, виплата заробітної плати, сплата податків і зборів на заробітну плату та оплату спожитої електроенергії, що виділяються на підставі Закону України «Про міський електричний транспорт»;
 - капітальні видатки на оновлення рухомого складу, розвиток транспортної мережі та розвиток інфраструктури міського електротранспорту, що виділяються на підставі Програми економічного та соціального розвитку міста Бахмут на 2018 рік та основні напрями розвитку на 2019 і 2020 роки, на період з 01.01.2018 по 31.12.2018 у сумі 21 670,0 тис. грн, **не є державною допомогою** відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

4. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО УМОВ НАДАННЯ ПІДТРИМКИ

- (32) Відповідно до інформації, отриманої в рамках розгляду Повідомлення, кошти державної підтримки у сумі 113 061 000 грн, які будуть надаватися у вигляді компенсаційних виплат за пільговий проїзд електротранспортом окремих категорій громадян, пільги яким гарантовано державою, будуть спрямовуватися на виплату заробітної плати, сплату податків і зборів на заробітну плату, відрахування на соціальні заходи, оплату спожитої електроенергії, а саме:
- 2019 рік – 21 500 000 грн;
2020 рік – 25 430 000 грн;
2021 рік – 27 000 000 грн;
2022 рік – 39 131 000 грн.
- (33) Відповідно до пункту 1.4 Порядку та вимог чинного законодавства компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян здійснюється на підставі укладених транспортними підприємствами договорів:
- про організацію надання транспортних послуг з перевезень міським електротранспортом;

- про перевезення пасажирів на міських маршрутах та про відшкодування витрат за пільгове перевезення окремих категорій громадян - мешканців Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади з головним розпорядником бюджетних коштів бюджету Бахмутської міської територіальної громади - Управлінням праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради.
- (34) Пунктом 1.6 Порядку передбачено, що відшкодування витрат за пільгове перевезення окремих категорій громадян - мешканців Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади здійснюється транспортним підприємствам відповідно до укладених Договорів на відшкодування витрат за пільгове перевезення громадян міським електротранспортом у місті Бахмут, в межах обсягів бюджетних призначень, передбачених в бюджеті Бахмутської міської територіальної громади на компенсацію цих послуг (перевезень) на відповідний рік.
- (35) Згідно із статтею 11 Закону України «Про міський електричний транспорт» та пункту 1.4 Порядку між Бахмутською міською радою та КП «Бахмутелектротранс» кожного року укладаються договори про організацію надання транспортних послуг з перевезень міським електричним транспортом, а саме: Договір про організацію надання транспортних послуг з перевезень міським електричним транспортом б/н від 24.09.2018 (зі змінами); б/н від 20.01.2020; б/н від 25.09.2020 (далі – Договори про організацію надання транспортних послуг).
- (36) Договори про організацію надання транспортних послуг містять чіткий перелік маршрутів, на яких КП «Бахмутелектротранс» здійснює перевезення пасажирів електричним транспортом (тролейбусами), та термін дії договорів.
- (37) Відповідно до пункту 1.4 Порядку між Управлінням праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради та КП «Бахмутелектротранс» кожного року укладаються договори на відшкодування витрат за пільгове перевезення окремих категорій громадян міським електротранспортом, а саме: Договір на відшкодування витрат за пільгове перевезення громадян міським електротранспортом у місті Бахмут від 02.01.2019 № 1; Додаткова угода № 1 від 17.06.2019 до договору № 1 від 02.01.2019; Додаткова угода № 2 від 25.07.2019 до договору № 1 від 02.01.2019; Додаткова угода № 3 від 25.07.2019 до договору № 1 від 02.01.2019; Договори на відшкодування витрат за пільгове перевезення громадян міським електротранспортом у місті Бахмут від 10.01.2020 № 4/2020 та від 31.01.2020 № 7/2020/а; Додаткова угода № 2 від 22.06.2020 до договору № 7/2020/а від 31.01.2020; Договір на відшкодування витрат за пільгове перевезення окремих категорій громадян міським електротранспортом від 26.01.2021 № 13/2021 (далі – Договори на відшкодування витрат).
- (38) Підпунктами 1.1 Договорів на відшкодування витрат передбачено, що КП «Бахмутелектротранс» зобов'язується здійснювати безоплатне перевезення пільгової категорії громадян, які мають право на пільги відповідно до чинного законодавства в електротранспорті на підставі Договору про організацію надання транспортних послуг з перевезень міським електричним транспортом, а Управління праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради зобов'язується здійснити відшкодування за надані послуги з перевезення пільгової категорії громадян на умовах даного договору.
- (39) Пункти 2 Договорів на відшкодування витрат містять суму, яку Управління праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради зобов'язується відшкодувати КП «Бахмутелектротранс».

- (40) Пунктом 3.1 Порядку передбачено, що для отримання компенсаційних виплат за рахунок бюджету Бахмутської міської територіальної громади КП «Бахмутелектротранс» повинне щомісячно не пізніше 20 числа місяця, що настає за звітним, надавати до Управління праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради розрахунок за надані послуги з пільгового перевезення окремих категорій громадян за звітний місяць міським електротранспортом, загального користування на міських та приміських маршрутах.
- (41) Розрахунок компенсаційних виплат здійснюється відповідно до Методики. Методика містить у тому числі параметри, на підставі яких розраховується компенсація за надання послуг із пільгового перевезення пасажирів, враховуючи, що сума компенсації не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними перевізником при здійсненні пільгових перевезень витратами та отриманими перевізником доходами при виконанні цих зобов'язань, з урахуванням доходу, який залишається у перевізника, та розумного рівня прибутку. При цьому до понесених витрат перевізника, пов'язаних з наданням послуг з пільгового перевезення окремих категорій громадян, можуть бути віднесені витрати на персонал, електроенергію, відрахування на соціальні заходи.
- (42) Розрахунок за надані послуги з пільгового перевезення окремих категорій громадян, перелік яких визначено законодавством, у міському електричному транспорті визначається з урахуванням коефіцієнта співвідношення безоплатних пасажирів до платних за формулою:

$$P = Q_{п} * V_{п} * K, \text{ де}$$

$Q_{п}$ - кількість перевезених платних пасажирів за звітний місяць;

$V_{п}$ - вартість перевезення одного пасажирів;

K - коефіцієнт співвідношення кількості перевезених пільгових (безплатних) і платних пасажирів у міському електротранспорті, який затверджується рішенням виконкому Бахмутської міської ради на поточний рік.

Кількість перевезених платних пасажирів за звітний місяць ($Q_{п}$) визначається за формулою:

$$Q_{п} = S_{г} / V_{п}, \text{ де}$$

$S_{г}$ - виручка від перевезення платних пасажирів;

$V_{п}$ - вартість перевезення одного пасажирів.

- (43) Управління праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради під час розгляду Повідомлення надало розрахунки компенсації за надані послуги з пільгового перевезення окремих категорій громадян КП «Бахмутелектротранс» по кожному місяцю надання такої компенсації починаючи з січня 2019 року по березень 2021 року.
- (44) Управління праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради повідомило, що для отримання у 2022 році компенсаційних виплат за пільговий проїзд окремих категорій громадян у міському електротранспорті КП «Бахмутелектротранс» зобов'язане укласти з Управлінням праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради договір про відшкодування витрат за пільгове перевезення окремих категорій громадян міським електротранспортом на 2022 рік відповідно до Порядку.

- (45) Листом від 19.05.2021 № 12/2051 (вх. № 5-01/7330 від 31.05.2021) Управління праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради повідомило, що розрахунок у 2022 році за надані послуги з пільгового перевезення окремих категорій громадян КП «Бахмутелектротранс» буде здійснюватися відповідно до Методики.
- (46) Водночас Методикою передбачено, що компенсація, яка надається Управлінням праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради, повинна обчислюватись КП «Бахмутелектротранс» таким чином, щоб запобігти надмірній компенсації.
- (47) Для отримання компенсації за надані послуги з пільгового перевезення окремих категорій громадян КП «Бахмутелектротранс» забезпечує належний окремий облік доходів і витрат за наданні послуги з пільгового перевезення, і надання інших послуг.
- (48) Управління праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради щомісячно:
- перевіряє надані КП «Бахмутелектротранс» розрахунки та, в межах бюджетних призначень, складає з ним відповідні акти звірення заборгованості;
 - здійснює розрахунки компенсаційних виплат за пільгове перевезення окремих категорій громадян в межах бюджетних призначень.

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

5.1. Щодо державної допомоги

- (49) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (50) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

5.2. Послуги, що становлять загальний економічний інтерес

- (51) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки (далі – ПЗЕІ).
- (52) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону, дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.

- (53) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (54) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до розділу 10 Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».
- (55) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
 - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку - обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.
- (56) Відповідно до статті 262 (4) Угоди підприємства уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (57) Статтею 14 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Договір ЄС) регламентовано, що Європейський Союз та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень, повинні дбати про те, щоб підприємства, які надають послуги загального економічного інтересу, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.
- (58) Відповідно до статті 106 Договору ЄС підприємства, які здійснюють послуги загального економічного інтересу, підпорядковуються правилам конкуренції в таких межах, в яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню, юридично або фактично, дорученого їм спеціального завдання.

- (59) Згідно зі статтею 106 (2) Договору ЄС, підприємства, яким доручено надавати ПЗЕІ, є підприємствами, на які покладаються «особливі завдання». Загалом покладання «конкретного завдання щодо надання публічних послуг» на підприємство означає пропозицію послуг, які, якщо розглядати їх з урахуванням власних комерційних інтересів, підприємство не надаватиме взагалі або не надаватиме в тому ж обсязі або за тих самих умов, застосовуючи критерій загального інтересу, держави-члени можуть покладати особливі зобов'язання на підприємства щодо надання таких послуг. Отже, Комісія вважає, що не буде доцільним застосування визначення як ПЗЕІ до послуги, яка вже надана або може бути надана на задовільному рівні щодо таких умов, як ціна, об'єктивні характеристики якості, безперервність та доступ до послуги, підприємствами, які працюють за звичайних ринкових умов.
- (60) Комісія також вважає, що послуги, які визначаються як ПЗЕІ, повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (61) Додатково, відповідно до рішення Європейського суду від 24.07.2003 № С-280/00 *Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* (далі – Рішення у справі *Altmark*), умовою застосування статті 87 (1) Договору про заснування Європейського Співтовариства є те, що державна допомога має впливати на торгівлю між державами-членами. Надання транспортних послуг на місцевому чи регіональному рівні не виключає цього критерію. Проте державне фінансування, призначене для надання міських, заміських чи регіональних транспортних послуг, не підпадає під дію цього положення, якщо таке фінансування розглядається як компенсація за послуги, що надаються суб'єктами-одержувачами для здійснення публічних обов'язків. Для застосування цього критерію мають бути виконані такі умови:
- суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання при наданні послуг загального економічного інтересу;
 - суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо така процедура не була дотримана, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.
- (62) Відповідно до пункту 3 Повідомлення Комісії ЄС щодо застосування правил державної допомоги Європейського Союзу до компенсації, наданої на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес 2012/С 8/02 (далі – Повідомлення Комісії), метою цього Повідомлення є роз'яснення ключових концепцій, що лежать в основі застосування правил державної допомоги до компенсації за послуги, що становлять загальний економічний інтерес.
- (63) Відповідно до пункту 43 Повідомлення Комісії, на думку Суду, коли державний захід підтримки розглядається як компенсація за надання послуг, що надаються підприємствами-одержувачами на виконання зобов'язань із надання публічних послуг, ці підприємства не користуються реальною економічною перевагою, отже, цей захід не впливає на конкурентну позицію порівняно з конкуруючими суб'єктами, на такий захід

не поширюється дія статті 107 (1) Договору ЄС. Однак для того, щоб така компенсація не була визнана державною допомогою, необхідно виконати ряд умов.

- (64) Відповідно до пунктів 45-46 Повідомлення Комісії поняття ПЗЕІ постійно розвивається і залежить, зокрема, від потреб громадян, технологічних та ринкових змін, соціальних та політичних переваг. За відсутності спеціальних правил Європейського Союзу щодо визначення послуги як ПЗЕІ держави-члени мають широкі дискреційні можливості у визначенні кожної конкретної послуги як ПЗЕІ та надання компенсації постачальнику такої послуги.
- (65) Повідомленням Комісії також встановлено детальні правила, якими буде задовольнятися кожен із критеріїв, передбачений Рішенням у справі Altmark.
- (66) Так, відповідно до першого критерію Рішення у справі Altmark передбачено покладання на суб'єкта господарювання зобов'язань із надання ПЗЕІ, які мають бути чітко визначені.
- Пунктом 52 Повідомлення Комісії передбачено, що покладання зобов'язання з надання ПЗЕІ повинно бути встановлено актом, який залежно від особливостей законодавства держави-члена може мати законодавчий або регуляторний характер, або оформлено договором. Грунтуючись на підході Комісії, у такому акті повинно, як мінімум, бути визначено:
- зміст і тривалість зобов'язань із надання ПЗЕІ;
 - назву суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територію, на яку поширюються його послуги;
 - характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
 - методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
 - механізм для уникнення й повернення надмірної компенсації.
- (67) Зміст другого критерію Рішення у справі Altmark розкрито в розділі 3.4 Повідомлення Комісії.
- (68) Відповідно до пунктів 54 - 55 Повідомлення Комісії методика, за якою розраховується розмір компенсації, повинна бути визначена заздалегідь об'єктивним та прозорим способом з метою уникнення надання суб'єкту господарювання економічних переваг порівняно з конкуруючими суб'єктами та необхідність попереднього встановлення цієї методики не означає, що компенсація повинна вираховуватись відповідно до певної формули, важливим є виключно те, щоб із самого початку було очевидно, яким способом компенсація буде розраховуватись.
- (69) У пункті 57 Повідомлення Комісії встановлено, що у випадку якщо обґрунтований прибуток є частиною компенсації, методика розрахунку такого прибутку повинна бути визначена актом, який передбачає покладення зобов'язань із надання ПЗЕІ.
- (70) Стосовно третього критерію Рішення у справі Altmark, згідно з яким компенсація не повинна бути надмірною з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку за виконання ПЗЕІ, Повідомленням передбачено, що обґрунтований прибуток визначається як норма рентабельності постійного капіталу протягом усього періоду дії договору про надання ПЗЕІ, яку запросив би типовий суб'єкт господарювання з метою прийняття рішення щодо надання ПЗЕІ, протягом визначеного періоду з урахуванням рівня ризику, що визначається залежно від сфери надання таких послуг.

- (71) Згідно з четвертим критерієм, передбаченим Рішенням у справі Altmark, компенсація, що надається, повинна бути або результатом процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, або за результатами аналізу витрат типового суб'єкта господарювання під час надання таких послуг.
- (72) Пунктом 75 Повідомлення Комісії передбачено, що якщо держава-член може показати, що структура витрат підприємства, на яке покладено зобов'язання з надання ПЗЕІ, відповідає структурі середніх витрат подібних (типових) підприємств у відповідному секторі, сума компенсації, яка дозволить підприємству покрити свої витрати, включаючи розумний прибуток, відповідає четвертому критерію Рішення у справі Altmark.

6. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

6.1. Віднесення послуг громадського транспорту до ПЗЕІ

- (73) Відповідно до визначення ПЗЕІ, наведеного в Законі, до ПЗЕІ можуть бути віднесені послуги, які відповідають таким умовам:
- пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян;
 - не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (74) Роз'яснення термінів, що використовуються в частині другій глави 10 Угоди про асоціацію, наведено в додатку XXIII до глави 10 Угоди про асоціацію. Пунктом «с» додатка XXIII визначено, що термін «послуги, що становлять загальний економічний інтерес» визначає економічну діяльність, яку органи державної влади визначають як таку, що має особливу важливість для громадян і яка не могла б здійснюватися (або здійснювалася б за інших умов) у разі відсутності державного втручання. Ця діяльність має особливі характеристики порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності.
- (75) Відповідно до статті 1 Закону України «Про міський електричний транспорт»:
- міський електротранспорт – складова частина єдиної транспортної системи, призначена для перевезення громадян трамваями, тролейбусами, поїздами метрополітену на маршрутах (лініях) відповідно до вимог життєзабезпечення населених пунктів;
 - замовники транспортних послуг (замовники) – місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та/або уповноважені ними юридичні особи, які замовляють транспортні послуги;
 - перевізник – юридична особа, яка в установленому порядку надає транспортні послуги, здійснюючи експлуатацію та утримання об'єктів міського електричного транспорту;
 - об'єкти міського електричного транспорту – рухомий склад, контактні мережі, тягові підстанції, колії трамвайні та метрополітену, а також споруди, призначені для надання транспортних послуг;
 - рухомий склад – трамвайні вагони, тролейбуси, вагони метрополітену;
 - транспортні послуги – перевезення пасажирів та їх багажу міським електричним транспортом, а також надання інших послуг, пов'язаних з таким перевезенням.
- (76) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про міський електричний транспорт» основною формою транспортного обслуговування населення є перевезення трамваями і тролейбусами за маршрутами, а метрополітеном, швидкісним трамваем – за лініями відповідно до затверджених в установленому порядку транспортних схем міст (регіонів).

- (77) Згідно з частиною першою статті 7 Закону України «Про міський електричний транспорт» державна політика у сфері міського електричного транспорту проводиться на засадах:
- доступності транспортних послуг для усіх верств населення;
 - пріоритетності розвитку міського електричного транспорту у містах з підвищеним рівнем забруднення довкілля та курортних регіонах;
 - створення сприятливих умов для виробництва вітчизняного рухомого складу та його удосконалення;
 - безбиткової роботи перевізників.
- (78) Відповідно до частини третьої статті 8 Закону України «Про міський електричний транспорт» органи місцевого самоврядування, зокрема, забезпечують реалізацію державної політики у сфері міського електричного транспорту, розробляють регіональні та місцеві програми його розвитку і забезпечують їх виконання, створюють належні дорожні умови для здійснення перевезень, реалізують заходи з розвитку, вдосконалення та облаштування маршрутної мережі, виконують інші функції щодо створення безпечних умов діяльності у сфері міського електричного транспорту згідно із законодавством.
- (79) Згідно із статтею 11 Закону України «Про міський електричний транспорт» відносини замовників з перевізниками регулюються згідно із законодавством, а також договором про організацію надання транспортних послуг. У договорі про організацію транспортних послуг визначаються обсяги і якість транспортних послуг за маршрутами (лініями) згідно з розкладом руху, вартість перевезення пасажирів, обов'язки та права сторін, порядок та строки проведення розрахунків, інші умови надання транспортних послуг.
- (80) Відповідно до Статуту КП «Бахмутелектротранс», затвердженого рішенням Бахмутської міської ради від 22.08.2018 № 6120-2300 (далі – Статут), КП «Бахмутелектротранс» створено з метою отримання прибутку та задоволення на основі отриманого прибутку соціально-економічних потреб трудового колективу підприємства та інтересів засновника, забезпечення суспільних потреб послугах міського електротранспорту.
- (81) Згідно з частиною другою статті 14 Закону України «Про міський електричний транспорт» установа тарифів на проїзд у транспорті здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення безбиткової роботи перевізників та забезпечення захисту малозабезпечених громадян. У разі встановлення рівня тарифу, який не покриває витрат, пов'язаних з перевезенням пасажирів, втрати перевізника компенсуються уповноваженим органом, яким затверджуються тарифи, за рахунок коштів відповідних бюджетів.
- (82) Враховуючи викладене та з урахуванням визначення в пункті 14 частини першої статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди, перевезення пасажирів громадським транспортом, а саме електротранспортом (тролейбусами), пов'язане із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки та є послугами загального економічного інтересу.

- (83) Отже, надання підтримки КП «Бахмутелектротранс», у формі субсидій та поточних трансфертів (установам, організаціям) у вигляді компенсаційних виплат за пільговий проїзд електротранспортом окремих категорій громадян, пільги яким гарантовано державою, є компенсацією витрат, які пов'язані з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес.

6.2. Оцінка заходу державної підтримки на відповідність критеріям у справі Altmark

- (84) Відповідно до статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на будь-яку підтримку господарської діяльності, пов'язаної, зокрема, з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (85) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору ЄС, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії Altmark:
- *суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені.*

Зобов'язання КП «Бахмутелектротранс» з обслуговування населення щодо пільгового перевезення окремих категорій громадян міським електротранспортом чітко встановлені та визначені Договорами про організацію надання транспортних послуг та Договорами на відшкодування витрат. Зокрема, Договори про організацію надання транспортних послуг містять чіткий перелік маршрутів, на яких КП «Бахмутелектротранс» здійснює перевезення пасажирів електричним транспортом (тролейбусами), та термін дії договорів.

Отже, вимогу критерію дотримано;

- *параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом.*
- Управління праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради надало інформацію, що згідно з пунктом 3.1 Порядку для отримання компенсаційних виплат за рахунок бюджету Бахмутської міської територіальної громади КП «Бахмутелектротранс» повинне щомісячно не пізніше 20 числа місяця, що настає за звітним, надавати до Управління праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради розрахунок за надані послуги з пільгового перевезення окремих категорій громадян за звітний місяць міським електротранспортом, загального користування на міських та приміських маршрутах. При цьому розрахунок компенсаційних виплат здійснюється відповідно до Методики. Методика містить у тому числі параметри, на підставі яких розраховується компенсація за надання послуг із пільгового перевезення пасажирів, враховуючи, що сума компенсації не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними перевізником при здійсненні пільгових перевезень витратами та отриманими перевізником доходами при виконанні цих зобов'язань, з урахуванням доходу, який залишається у перевізника, та розумного рівня прибутку. Водночас Методикою передбачено, що компенсація, яка надається Управлінням праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради, повинна обчислюватись КП «Бахмутелектротранс» таким чином, щоб запобігти надмірної компенсації.

Отже, вимогу критерію дотримано;

- *компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання при наданні послуг загального економічного інтересу.*

Управління праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради надало Методику, яка містить у тому числі параметри, на підставі яких розраховується компенсація за надання послуг із пільгового перевезення пасажирів, враховуючи, що сума компенсації не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними перевізником при здійсненні пільгових перевезень витратами та отриманого перевізником доходу за виконання цих зобов'язань, з урахуванням доходу, який залишається у перевізника, та розумного рівня прибутку. Також надано детальні розрахунки КП «Бахмутелектротранс» для обґрунтування необхідної суми на покриття витрат та підтвердні документи до них.

Розмір фактичної компенсації за виконання робіт, на яку виділяється державна підтримка, надається на підставі фактично виконаних робіт. Зазначені розрахунки ретельно перевіряються, а саме, у частині недопущення надмірної компенсації.

Відповідно до наданої інформації та розрахунків по кожному місяцю сума компенсації, що передбачена Договорами на відшкодування витрат за 2019 рік становить 21 500 000 грн, за 2020 рік становить 25 430 000 грн, за 2021 рік становить 27 000 000 грн, за 2022 рік становить 39 131 000 грн.

Управління праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради повідомило, що розрахунок у 2022 році за надані послуги з пільгового перевезення окремих категорій громадян КП «Бахмутелектротранс» буде здійснюватися відповідно до Методики.

Отже, вимогу критерію дотримано;

- *суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо така процедура не була дотримана, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.*

Управління праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради надало інформацію щодо аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання (КП «Бахмутелектротранс»), а саме: витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, оплата електроенергії, придбання запчастин для ремонту тролейбусів. КП «Бахмутелектротранс» забезпечене транспортними засобами для здійснення послуг із пільгового перевезення пасажирів електротранспортом. Водночас, відповідно до Методики, розрахунок компенсації для КП «Бахмутелектротранс» за надання послуг із пільгового перевезення пасажирів здійснюється із врахуванням отриманого перевізником доходу під час виконання зазначених послуг, з урахуванням доходу, який залишається у перевізника, та розумного рівня прибутку.

Отже, вимогу критерію дотримано.

- (86) Враховуючи викладене, чотири сукупних критерії Altmark кумулятивно дотримано.
- (87) Отже, державна підтримка для здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ у вигляді компенсаційних виплат на пільговий проїзд електротранспортом окремих

категорій громадян, пільги яким гарантовано державою, є компенсацією обґрунтованих витрат на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини другої статті 3 Закону.

- (88) Враховуючи викладене, підтримка у формі субсидій та поточних трансфертів (установам, організаціям) у вигляді компенсаційних виплат на пільговий проїзд електротранспортом окремих категорій громадян, пільги яким гарантовано державою, що виділяється на підставі Комплексної програми по соціальному захисту окремих категорій громадян на 2019 – 2022 роки, затвердженої рішенням Бахмутської міської ради від 28.11.2018 № 6/123-2363 (зі змінами), комунальному підприємству «Бахмутелектротранс» на період з 01.01.2019 по 31.12.2022 у сумі 113 061 000 грн, не є **державною допомогою** відповідно до частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».
- (89) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 і 12¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2016 року № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631, зі змінами, затвердженими розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13 вересня 2018 року № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 листопада 2018 року за № 1337/32789, на підставі інформації, наданої Управлінням праці та соціального захисту населення Бахмутської міської ради, Тимчасова адміністративна колегія Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що підтримка у формі субсидії та поточних трансфертів (установам, організаціям) у вигляді компенсаційних виплат за пільговий проїзд електротранспортом окремих категорій громадян, пільги яким гарантовано державою, що виділяється на підставі Комплексної програми по соціальному захисту окремих категорій громадян на 2019 – 2022 роки, затвердженої рішенням Бахмутської міської ради від 28.11.2018 № 6/123-2363 (зі змінами), комунальному підприємству «Бахмутелектротранс» на період з 01.01.2019 по 31.12.2022 у сумі 113 061 000 (сто тринадцять мільйонів шістдесят одна тисяча) гривень, не є **державною допомогою** відповідно до частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.